

Välkommen till Barva!

Barva-bladet

Ett informationsblad för Barva Bygdegemenskap nr 10, 2000Utgivare kulturgruppen och samordnare är [Anne Ivarsson](#)

En hösthälsning från Barva Framtid

Sommaren som gått har inte varit arbetsfri för dem, som är engagerade i de olika grupperna. Ridleden har haft en hel del besökare, där Annikka också ordnat turridning.

Badet har varit rent och snyggt, för dem som vågat sig i vattnet denna sommar.

Ja, alla grupper har varit igång på olika sätt och från styrelsen har vi jobbat vidare på olika sätt.

Efter midsommar inbjöd vi några som kunde vara intresserade av en Bostadsrättsförening som bygger några radhus för ett billigt boende. Sven T Nilsson och Sune Åberg informerade om hur det fungerar.

Byggruppen jobbar med detaljplanen. Det är inte det lättaste att få något gjort snabbt från kommunens sida, men vi tror att det snart kan vara på gång.

I slutet av augusti var huvudmännen med respektive från Sparbanksstiftelsen Rekarne på besök i Barva. Vi fick möjlighet att presentera socknen och vårt arbete. Hembygds-muséet visades och vi gjorde även ett besök hos Tommy Persson.

Det blev mycket uppskattat och det var många som sa, att man inte tidigare visste mycket om Barva. Vi tror, att vi kommer att ha glädje av det besöket. Ju fler som vet vad vi håller på med, ju större möjlighet till framgång har vi.

Själv guidade jag Ärla-Stenkvista Hembygds-förening runt i Barva en söndag i augusti. En heldag. Mycket intressant.

Nu laddar vi för stormötet sista söndagen i oktober. Då hoppas jag, att få se er alla. Jag vet att en del kommer att hända före den dagen, som vi kan rapportera om då.

Ha en bra höst och ta hem svampen från skogen./Rune

Rapport från Midsommaren 2000

Midsommarfirandet i Barva bygdegård blev en upprepad succé. Det kom mycket folk på midsommarafton.

Vi började som vanligt med att klä stängen "maja" kl 9 på midsommaraftonens förmiddag. Göte, Bengt och Gunnar hade kört dit ek- björk och lönnlöv, som behövdes till stång och kransar. Barbro hade med sig vitlav och vass. Liljekonvaljeblad fixade Maud. Pioner till kransarna hade Gun redan torkat, då allt drevs fram tidigare under den varma våren.

Allt gick bra och vi drack vårt medhavda kaffe i solskenet.

Kl 15.00 var det så dags, att under musik och med ett gäng starka karlar resa vår fina stång.

Efter detta vidtog dansen kring stängen, två stora ringar blev det som svängde runt, under ledning av Sussie och Maud. Sedan var det fritt fram för alla de övriga arrangemangen såsom 5-kamp, skjutbana, chokladhjul, tombola, fiskdamm och att med en ärtpåse slå ned ett antal burkar.

Kaffeservering fanns och muséet var öppet, förstås.

Dragkampen mellan Barva Syd och Barva Nord, vanns av Barva Nord, som får en inteckning i den fina statyn i form av ett bundet rep (knut), som Göran Rehn gjort och skänkt.

Vi räknade med att det var c:a 700 personer som var med om vår fina midsommarfest.

På kvällen hade vi dans. Otur med vädret, det regnade. Det var ej mer än ett 70-tal personer där. Vilket var synd, då det var mycket bra musik - Galej.

De spelade hela dagen och hade även ett uppträdande på dagen för barnen, som var väldigt uppskattat.

På midsommardagen hade vi gudstjänst i det fria, ett 40-tal hade mött upp. Därefter var det kyrkkaffe.

Midsommardagskvällens dans var välbesökt, vilket gladdde Stiftelsen.

Vi får passa på att tacka alla som ställt upp med att baka bröd och alla som har jobbat före, under och efter midsommaren i år. Nettot blev drygt 9.000 kr.

Väl mött midsommaren år 2001!

Midsommarkommittéen/Noomi

Från ridledsdeltagare:

I höstas såg vi i ett av reseprogrammen i TV en liten "snutt" om en ridled i Sörmland som låt väldigt trevlig. Efter lite detektivarbete hittade vi telefon-numret till Åsa Juhlin och fick mer information av henne. Vi bestämde oss raskt för att boka in en helg och det blev den sista helgen i maj.

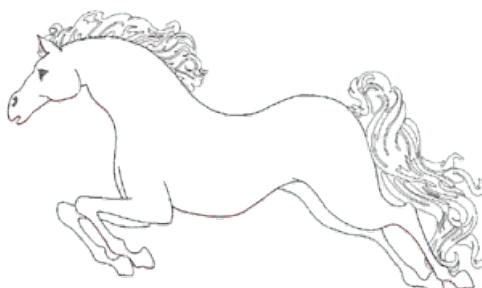

Eftersom vi bor utanför Nykvarn hade vi ordnat hästtransport för våra två nordsvenskar till Grindhammar där turen startade. Regnet öste ner på fredagsförmiddagen, men när vi kom till Grindhammar hade det slutat regna. Vi fick en karta som vi i stort sett inte behövde använda eftersom ridleden är så väl utmärkt med lila markeringar. Vi red på jättefina små grusvägar och kom så småningom fram till Vålakärret där vi hade bokat övernattningsstuga. Hästarna fick en hage och vi fick en fin liten stuga, en fantastiskt god trerättersmiddag och mycket trevligt bemötande av

Göran och Lotta Rehn. På lördag morgon blev det frukost och ett lunchpaket i sadelväskan. Så var det dags för nästa etapp. Vi ville övernatta på Fogelberg, men eftersom avståndet dit inte var så långt kom Annikka Runström farande på fredagskvällen till Vålakärret och visade oss på kartan en extra rundtur som vi kunde ta. Sagt och gjort, det blev också en mycket trevlig dagsetapp i omväxlande terräng. Framåt eftermiddagen kom vi fram till Fogelberg, hästarna fick sin hage och vi fick ett rum. Åter igen en god middag och mycket trevligt bemötande.

Regnet öste ner hela kvällen och natten, men på söndagsmorgon sken solen igen. Vi startade efter frukost, men hade bara ridit en knapp timme när vi upptäckte att den ena hästen hade tappat en framsko. Vi tog oss till Tobo gård i hopp om att få tag på en hästsko där, men det fanns inga. Så det var bara att ringa till Annikka och be om hjälp. "Stanna där", sa hon, "så ordnar jag det". Och inom en halvtimme kom hovslagaren från Barva åkande i sin Volvo och hästen fick en ny sko. Vilken fantastisk service! Annikka hade också ordnat lunch åt oss och en hage åt hästarna ungefär halvvägs mellan Fogelberg och Grindhammar, så där stannade vi och rastade en stund. Sedan bar det av igen mot Grindhammar där hästtransporten skulle möta oss på söndag eftermiddag. Det fungerade perfekt och vi kom hem mycket nöjda och belåtna med helgens ridäventyr. Barva-etappen på ridled Sörmland är något vi varmt kan rekommendera alla ryttare. Mycket trevliga ridvägar utan trafik och fantastiskt trevliga och hjälpsamma värdfamiljer. Tack för en fin ridhelg, vi kommer säkert tillbaka.

/Runar Andersson och Micaela Stenius med Sokke-gnisten och Troll-Olle, Österkumla Gård,
Nykvarn

RIDLEDSSOMMAREN

Jag skulle kunna skriva en tårdrypande bok om ridledssommarens alla olika strapatser, samtidigt som jag skulle kunna skriva den mest komiska boken som förekommit om ridning. Men jag kan inte välja vilket alternativ så Ni får nöja Er med ett mellanting. En kort historia om MIN SOMMAR TILL HÄST.

Turridningssommaren blev kort och intensiv för oss här på Fogelberg. Ridledssäsongen i Sörmland startar 15 maj, men då hade jag fortfarande ponnylekiskurser. Planerna var att vi skulle starta turridningsverksamheten i slutet av maj, början av juni. Nu bar det sig inte bättre än att "gubben min" fick hjärtinfarkt i mitten av maj och 3 juni var det så dags igen. Därmed sköt vi på starten av turridningen. 19-21 juni begav jag mig ut på min första tur. Den var 2 1/2 dag, mor och dotter (7 1/2 år). Jag var orolig för att flickan inte skulle orka att rida så länge, men hon skötte det perfekt. Okej, sista halvmilen hem var lite "tung" och stundtals gick vi till fots. Efteråt kunde vi alla glädjas åt en helmysig tur. För mig själv var det "invigningen" av sommarens alla turridningar.

30 juni - 2 juli begav vi oss av på nästa tur. Efter det har det mestadels varit 1 1/2-dagsturer. På ankomstdagen provrider ryttarna hästarna cirka 2 timmar. Middag och kvällsfika serveras hos oss. Frukost intages tidig morgon. Lunchen kör jag till rastplatsen i förväg. Vi rider sedan cirka 3 timmar innan vi "håller lunch". Ridtiden efter lunch är cirka 3-4 timmar. På 1 1/2 dagsturen serveras

middag hos mig, innan vi tar farväl av varandra.

Under 1 1/2-dagsturerna har vi mestadels "lunchat" vid familjen Blomberg på Hjärpeberg. Där kan vi binda hästarna vid en riktig cowboy-bom, som ställts till vårt förfogande. Därefter slår vi oss ned på ljugarbänken, som är byggd runt ett träd. Lunchen har jag i förväg kört till Hjärpeberg och efter att vi mumsat i oss den, har rittiden varierat från 1 1/2 - 4 timmar. Detta har berott på hur mina gästryttare har "mått". En del har haft ont i ryggen, andra skavsår i baken, en del har haft träningsvärk, så de knappast kunnat röra sig framåt, medan en del klarat sig utan blessyrer. Så uppläggningsen av turerna har således fått anpassas efter ryttarna.

Under 2 1/2 dagsturen har jag ibland låtit mina ryttare övernatta i militärtält vid Välsjödde eller i liten stuga vid Vålakärret. Middag serverades vid Vålakärret och då mina ryttare sov vid Välsjödde ordnade jag med grillkväll innan jag lämnade dem för att själv sova hemma. Frukost serveras innan riddag nummer tre påbörjas. Jag har i förväg kört lunchen till Limslätt. Sammanlagd riddtid dag tre är cirka 6-7 timmar med ett lunchuppehåll vid Limslätt på cirka en timme. Väl åter hemma vid Fogelberg har jag lagat middag med racerfart för att tillsammans med mina gäster intaga avskedsmiddag och kaffe.

Mycket erfarenhet har jag fått - och säkert ett och annat grått hårstrå på köpet. Det framgår klart och tydligt i min broschyr, att det krävs **mycket god ridvana** och dessutom **vana att rida i terräng**. Att kunna trava, galoppa, hoppa och klättra har varit ett krav. Då ryttarna har bokat hos Ridled Sörmlands bokningsombud, Åsa Juhlin; har det framgått att de är vana ryttare.

När de så anlant till mig har en del inte ens kunnat ta sig upp på hästen utan hjälp, än mindre kunnat trava eller galoppa. En del har inte ens vetat hur man skulle styra. Någon har erkänt att de aldrig suttit på en häst i hela sitt liv. Man vet inte i det läget om man ska skratta eller gråta - men ett är då säkert - inför nästa sommar skall jag förbehålla mig rätten att **neka** dem, som jag inte anser ha den ridvana, som krävs. Nu under sommaren har jag fått rida med hjärtat i halsgropen vid en del tillfällen. Det hör dessutom till, att alltid hålla humöret uppe och vara "trevlig". Vem kan vara trevlig, då den ena ryttaren befinner sig på "grönbete" bredvid vägen, utan att ens veta hur han skall ta sig därifrån, den andre ryttaren hoppar av hästen för att "slå en drill" och släpper hästen fritt att gå vart den vill, den tredje smacker och smacker, sparkar och drar på min lilla känsliga ponny och den fjärde klagar oavbrutet över sin ömma bak ? Bitar sig i tungan, klistra på ett fånigt smil och låtsas som om livet är till för utmaningar - det är vad man fått bjuda på !

Jag har haft en 1/2 dags ledighet mellan 1 1/2-dags-turerna. Den dagen har jag sysselsatt mig med att skura golv, renbädda och fräscha till på logiplatsen, inhandlat ny mat och fräscha till hästar och stall.

I augusti for så vi tillsammans med familjen Uppa på en enkel tältsemester och nu är batterierna laddade inför ponnylekisstarten i vecka 34.

Inför nästa sommar har jag noga fört anteckningar om vad jag **icke** skall göra och vad jag **skall** göra för att allt skall fungera under nästa sommar.

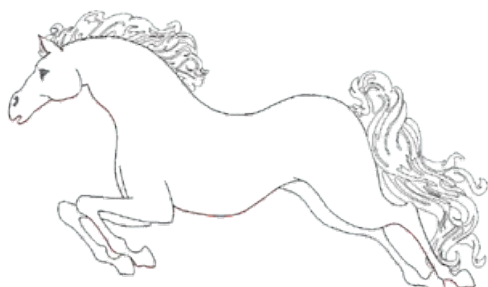
Ett är dock säkert - inte så många turer på så kort tid.

Visst har jag haft roligt emellanåt - men det känns i både kropp och själ att jag knappt varit hemmavid på hela sensommaren. Det känns, som om jag bott på hästryggen, kört omkring med luncher och frukostar, stressat med middagar, städat och gjort fint i stugan och rusat omkring med en kundkorg fylld med mat, hela sommaren.

Nu ska jag planera inför nästa sommars strapatser städa mitt hus, snygga till mina hästar och mitt stall och framför allt - umgås med mina vänner och min familj.

Klart är dock att inför nästa sommar måste vi ha fler aktiviteter. Vad? Ja, det återstår att tänka på och planera inför. Tur att det är långt dit.

/Annikka (Kan titulera mig bushwomen numera kanske?)

Om Hagaborgs handel:

NILS THELIN.
HAGABORG. Barva. Tel. Prostökna 8 A.
Välsorterad SPECERI- MANUFAKTUR- och
DIVERSEHANDEL.
Goda Kaffeblandningar,
Mattvarp. — Husqvarna Velocipeder.

År 1929 kom det unga paret Valborg och Nils Thelin till Barva och övertog Hagaborgs Diverse-handel efter J A Lindgren. 1930 fick de sonen Tage och två år senare föddes dottern Inga.

I affären såldes det specerier, korv, ost, sill, kläder, spik, hästskor, taggtråd, glastrutor och mycket mer. (Kunderna kunde beställa t.ex. en ruta som skulle vara 40 x 50 cm, glaset förvarades i garaget. Nils Thelin ansågs duktig på att skära glas).

Några år senare öppnade Thelin också en bensinmack. Bensin, fotogen och olja såldes, liksom karbid, vilket är en sorts massa, som användes under andra världskriget till bränsle ibland annat lampor.

Manufaktur är en benämning på fabriksstillverkade textilier, samt vissa järn och metallvaror. Dessa varor inköptes i Arboga hos Öman & Melander, i Eskilstuna hos Eriksson & Co och vid Hakonbolaget, det hände också att det kom handelsresande till Hagaborg. På hyllorna till vänster i affären låg tygpäckar, linnen och byxor. Damunderkläderna låg förpackade i små fina kartonger. Blå, vita och grå långkalsonger och undertröjor låg i travar på hyllorna. Mattvarp och sybehör var också artiklar som fanns i en manufakturaffär. Kängor och gummistövlar ingick också i sortimentet.

Färskvaror. En gång i veckan kom slaktaren Erik Rydell med kött och charkvaror, som sedan förvarades i ett isskåp i källaren. Falukorv såldes det mycket av. Ute i hagen fanns isstacken. En bonde levererade stora iskuber under vintern som sedan skulle räcka fram till nästa vinter. Isen lades uppe på skåpet, när sedan isen smälte rann vattnet ner efter sidorna och kylde därmed luften i

skåpet. Jästbolaget hade en egen chaufför som åkte runt till butikerna och levererade jäst i 1 kgs förpackningar. Jäst, liksom så mycket annat, såldes i lösvikt.

Smör Några bönder kom med nykärnat smör, som Valborg förpackade i smörpapper och Nils sålde på Smörtorget i Eskilstuna.

Kaffe maldes i en kaffekvarn, först en manuell kaffekvarn, så småningom köptes en elektrisk kvarn in. Karin, Tages dotter född 1956, har flera tidiga barndomsminnen från farfar och farmors affär. Ett är den goda doften av kaffe när kaffekvarnen sattes igång, ett annat hur otäckt, spännande det var att gå ner i källaren och titta på de stora runda ostarna och kanske få en skymt av källargubben som farfar talade om.

1932 annonserade Thelin om bland annat sina goda kaffeblandningar.

Specerier, socker, såväl bit som strösocker var en stor produkt, liksom mjöl, mannagryn och havregryn. Kakao, kryddor och salt var annat som kunde räknas till specerierna.

Rengöringsmedel och hygien, såpa, tvättmedlet Persil, tvålen Palmolive á 50 öre, rakvatten och Salubrin fanns på hyllorna i affären. Vademecum var något Thelin rekommenderade för många olika sorters åkommor.

Ost och sill förvarades i källaren. Inga fick ofta springa och hämta salt sill, som förpackades i tidningspapper.

Taxirörelsen. Det var ofta fråga om sjuktransporter in till Eskilstuna lasarett, men det kunde också var några bönder som varit på kalas och behövde skjuts hem fram på natten. Sven Svensson i Söderlida övertog taxirörelsen i mitten av 50-talet.

Samlingsplats. Post och tidningar lämnades ut vid Hagaborgs handel under 30 och 40-talet. Många var också de mer lokala nyheterna som förmedlades muntligt, när människor från bygden möttes, för att hämta tidningen eller köpa sitt snus. Det hände också att gubbarna köpte sig en pilsner, tände pipan och satte sig ner på en av stolarna i affären, för att riktigt få tid att prata.

Räkenskaperna. Kalle Johansson hjälpte Thelin med boksluten. Under andra världskriget tog ransoneringskort mycket tid att hantera. Erik Smith som var kantor och skollärare hade hand om utdelningen av korten en gång i månaden, då fick Barvaborna gå en trappa upp i logenlokalen för att få ut sina kött, smör, socker- och kaffekuponger.

Huset - fastigheten. 1898 bildades IOGT-logen 2526 Ärild i Barva socken. Nykterhetslogen hade som mest ett hundratal medlemmar, det var mestadels pigor (jungfrur) och drängar från gårdarna i södra Barva som gick med i logen, vilken blev en samlingspunkt för ungdomar. 1900 tillsattes en byggnadskommitté med söner, snickare, arrendatorer från gårdarna Bondäng, Ekelund, Kyng, Sofielund och Örbäcken.

1901 bildades en byggnadsföreningen som fick ett amorteringslån á 1.000 kr och ett borgenslån á 500 kr hos Barva kommunalkassa. Byggnaden uppfördes i två plan. Nedre våningen inreddes för att fungera som handelslokal och försågs också med två rum och kök. Det byggdes också ett uthus med plats för två packbodar, två stallplatser, två vedbodar, magasin och källare.

I december 1902 hyrdes nedervåningen ut till en handelsman för 300 kronor/år och övre våningen till logen Ärild för 50 kronor/ år. (Ur Eskilstuna museers årsbok 1976) /Inga och Karin 2000

I DAG FINNS BUTIKER ÖVERALLT som nästan alltid är öppna. Så har det inte alltid varit. Se här:

- 1846 blev det tillåtet att öppna handelsbod på landet. Tidigare skedde handeln i städer.
- 1900 kompletteras torghandeln med saluhallar i större städer.
- 1915 öppnas det första storvaruhuset i Sverige, Nordiska Kompaniet.
- 1930 är det dags för EPA det första varuhuset med enhetspriser.
- 1947 invigs den första självbetjäningsbutiken.
- 1962 öppnar de första jour- eller servicebutikerna, öppna 14-16 timmar per dygn.
- 1972 Släpps affärstiderna helt fria. Lagen om reglering av öppettiderna tas bort.
- 1995 cirka blir det möjligt att handla mat på Internet.

Vad kommer härnäst?

Källa: Tidningen Land nr 17/2000

Med Dagmar och Rekarne hushållsgille till Skåne och Danmark 1- 4 aug.

Vi var ett 50-tal personer som i arla morgonstunden tisdagen 1 augusti anträdde en, som det skulle visa sig, mycket trivsamt resor med buss genom södra Sverige mot nya bron till Danmark och lantbruksuniversitetet i Alnarp.

Första stoppet skulle vara värdshuset vid Sommen. Där det serverades en god lunch.

Men innan dess hade vi hunnit med att besöka en hemslöjdsaffär, Ydre-slöjd AB, som vi passerade.

Middag intog vi i Ramlösa och den, som önskade, bjöds att smaka på det livgivande källvattnet från hälsobrunnen.

Vi inkvarterades på KFUM:s vandrarhem Nyckelbro, som ligger alldeles i närheten av Sofiero.

Men som det regnade dag nr 2, när vi skulle besöka den omtalade vackra trädgården och slottet Sofiero. De, som packat stövlar och bra regnkläder, gick in. Flertalet avstod. När vi kom till "Flickorna på skäret" för ett härligt kaffekalas sken solen och vi kunde njuta i fulla drag.

Vi tog en sväng till Höganäs och gick en guidad tur genom fabriken och såg hur produkterna tillverkades. Därefter till Mölle utsikt innan vi kom till Tunneberga Gästgärdsgård i Jonstorp för middag.

Många goda måltider hade Dagmar ordnat, men den middagen var oslagbar. Det var vi överens om.

Dag 3 tog vi färjan till Helsingör med tid för shopping där.

Sedan rundtur i Köpenhamn och över bron till Malmö och Alnarp. Visningen av deras lantbruksmuseum var intressant för oss med förfluten tid inom lantbruk.

Sista natten bodde vi på Skyline hotell i Helsingborg. På vägen hemåt besökte vi Storebro skeppssättning. "Visans skepp. Till minne av vår tid. Med de vackraste visorna, som vi sjöng och älskade under 1900-talet". Där sjöng vi flera av de inhuggna texterna. - En mycket stämningsfull stund. Lunch intog vi på Vimmerby stadshotell.

På eftermiddagen hann vi med att provsmaka ostkaka med sylt och vispgrädde vid Frödinge samtidigt som vi fick information om företaget. Avskedskaffe serverades på Djulö vid Katrineholm.

Dagmar informerade då om att reskassan inte gått åt helt. Beslutades att överskottet skulle delas mellan Barncancerfonden och Barva-bladet, Barva Framtid. Vardera fick 2000 kronor.

Till trevnaden under resans gång hörde att Ulla sjöng och deklamerade en och annan vers och att Sievert hade en liten trevlig pratstund, när vi började resdagarna. Lite allsång blev det också och på kvällarna på vandrarhemmet hade vi mysiga samkväm. Och inte minst kunde vi känna oss trygga med en jättetrevlig och hjälpsam chaufför, som körde lugnt och säkert.

Slutligen ännu en poäng till Dagmar. Hon hade planerat alla evenemang med goda marginaler.

Ingen stress någonstans. Res med Dagmar!

Stort tack Dagmar! /Eivor.

Ekstugans skola ca 1925

Hemvändardagen 10 september

Till tema vid hemvändardagen hade hembygdsföreningens styrelse valt folkskolans införande och utveckling i Barva.

Riksantikvarieämbetet utlyste i våras skolbyggnaderna till årets kulturhussatsning. Vi gick ett steg längre.

Kerstin Rönne har under sommaren suttit på stadsarkivet och studerat sockenprotokollen från 1840 till 1950 för att ta reda på hur riksdagsbeslutet 1842 om allmän folkskola verkställdes i socknen fram till 1950, då Barva socken gick in i Kafjärdens kommun.

Resultatet presenterades av Kerstin Rönne och Anne Ivarsson i en välgjord utställning tillsammans med de skolkort, som barvaborna ställt till förfogande samt några nedtecknade minnen från tiden ifråga.

Gun Blomberg hade sammanställt en tipstävling. Gissa vad den handlade om ? - Den som uppmärksamst tog del av utställningen fick svaren. Tipspromenaden mynnade vid museet, där Peter Celsing var värd.

Riksspelmännen Christer Odén med fru Lena på fiol och Ola Brostam på nyckelharpa spelade välkomnande i bygdegården, när besökarna anlände från kyrkskolan, som hölls öppen och visades mellan klockan ett och två av Annika Agneson, ordf i skolkooperativet. - Nu vet Annika bl a i vilket hörn skamvrån fanns. Annika bjöd även på en titt hur förskolebarnen har det på daghemmet i Klockåsen.

Ett 70- tal personer slöt upp i det vackra höstvädret, vilket gladde oss mycket. Tack till alla som jobbade för att genomföra hemvändardagen, nämnda som onämnda

/Ordf Eivor Nilsson

Skolminnen

Hillevi Ericsson. Född 1909, bodde som barn vid Vällsjöudde och Nysäter och gick i Prostökna skola.

Hillevi började i Prostökna skola 1916 för fröken Öhlander. Läraren bodde i norra delen av huset, skolsalen låg mot söder i huset. Vi gick in genom en veranda och det var höga syrenhäckar utanför.

Jag gick varannan dag i skolan.

Fröken Öhlander flyttade till Ekstugans skola när den blev färdig.

Då kom det en lärare till Prostökna skola. Han hette Nordström. Hans fru var slöjdlärare, tror jag. Familjen bodde i norra delen av skolan.

Nordström startade skolan olika tider på förmiddagarna. Ibland lekte vi till kanske kl 11. Ibland började han mycket tidigt kanske kl 7 och då hann vi inte dit.

Vi hade samma läxa, Södermanland, en hel termin. Vi satt och skrev av ur läseboken.

Nordström var ett par år i Prostökna skola.

Efter honom hade jag en lärare som hette Larsson. Han frågade vad vi läst..... Han sade, att han kunde inte fylla alla luckor.

Vi, som var äldre, fick läsa med de yngre barnen. De, som hade börjat i skolan för Nordström, kunde inte läsa.

Hillevis elev hette Lennart Englund och bodde vid Kyng. Hennes väns, Astrid Johanssons elev hette Maria Eriksson och bodde vid Prostökna. Astrid bodde vid Degersten.

Vi hade ju lärt oss läsa i första klassen för fröken Öhlander.

När Nordström slutade i Prostökna skola, sade han bl a att vi inte skulle behöva tacka honom. Och det var väl det sista jag skulle göra, tänkte jag.

Larsson var en bra lärare, men det var svårt att hänga med. (Av förklarliga skäl)

Hillevi tror att Larsson bodde vid St Vad och hon tror att samtidigt med Larsson var det en kvinnlig småskollärare i Prostökna skola. Hon bodde nog också vid St Vad.

I sjätte klass och under fortsättningsskolan hade Hillevi, Karl Axelsson, som lärare. I fortsättningsskolan gick man på vintern, när skolbarnen var lediga. Axelsson var en bra lärare, tyckte Hillevi, men humörlig. Han kunde slå pekpinnen i bitar när han blev arg. Efter att Hillevi slutat skolan var hon barnpiga hos Axelssons en tid.

Skolan var kall. Vi eldade i en stor kamin, som stod i ena änden (norra delen) av skolsalen. Vid sidan om kaminen stod katedern lite högre och på väggen ovanför katedern satt den svarta tavlan.

Man gick till skolan, oavsett väder och avstånd, genom snödrivor och i slaskväder. Jag hade kängor och långa hemstickade yllestumpor, men det var synd om dem, som inte hade bra skor och kläder. Även om jag tyckte, att strumporna var vassa och stacks, var de ju varma.

Det fanns barn, som hade huvudlus och klädlus. Man hade vägglöss också, men de följde inte med till skolan, utan spreds med möblerna, när man flyttade in i arbetarbostäderna.

Finkamning varje dag, när jag kom hem från skolan. Finkamningen gjordes med en särskild kam, med tänderna så tätt, att lössen följde med, om det fanns några. Man måste vara noggrann, för det var besvärligt att bli av med lössen, om de fick fäste.

Upptäcktes en klädlus, eldades bakugnen upp och där lade man sina kläder, sängkläder osv, som inte kunde kokas. Övrigt kokades i bykgrytan.

Barnen, som hade lus med sig hemifrån, fick hänga sina kläder innanför dörren vid en liten bänk i omklädesrummet skilt från de andras.

Hillevi gick och läste för Martin Zetterqvist, som var komminister i Barva. Vi hade en psalm i läxa varje gång oavsett antal verser. Hela psalmboken skulle läsas.

Samtal med Hillevi augusti 2000

/Dottern Eivor

Dagmar Andersson, föddes 1921 och växte upp vid Degernäs, som hon och hennes man också brukade. Senare bodde de vid Fogelberg. Nu är Dagmar sommarboende där.

Ingrid Bjelkefelt, Bondäng, föddes 1926 vid Bondäng och bor där alltjämt.

Dagmar började i Ekstugans skola 1927

Ingrid började i Ekstugansskola 1933

Lärarinna var Signe Personne.

Skolan värmdes upp med en kamin, som var placerad i ett öppet valv mellan kapprummet och skolsalen.

Personne var snäll och hjälpsam. Hon tog särskilt väl hand om och hjälpte barn och familjer, som hade det fattigt.

Examensdagen avslutades i kyrkan efter förhör i Ekstugans skola resp Prostökna skola. "Manfreds buss" tog dem till och från Barva kyrka.

Åk 5 och 6 gick Dagmar och Ingrid i Prostökna skola och hade Karl Axelsson som lärare.

1936 hade Dagmar skolkök på sommaren i Prost-ökna skola. 1939 hade Ingrid skolkök i "Logens lokaler" Hagaborg.

Vatten till Prostökna skola hämtades i Fridhems-källan (i hagen öster om sockenvägen mellan Fridhem och Sågkärret. Där hämtade f ö Barva IF vatten vid aktiviteterna på idrottsplatsen, som låg intill Sågstuguån, strax väster om nuvarande Bro-stugan.)

Man hade matsäck med sig till skolan och satt på bänkarna längs med väggarna i omklädesrummet och åt den.

För många barn var närvaron i skolan ojämn p.g.a. att man behövdes i arbetet hemma i jordbruket eller i hemmet. Dagmar minns att hennes bror Hans ofta var tvungen att delta i arbetet hemmavid.

Att få läxläsningstid var inte alltid möjligt. Att "sitta kvar" hände allt emellanåt.

En episod Dagmar minns från 1933:

Det var auktion vid Kyng. Skolbarnen planerade ett besök där på hemvägen. Hon och ett par kamrater fick emellertid kvarsittning på eftermiddagen. Dagmar frågade om de inte kunde slippa, för de ville så gärna gå till Kyng. Men svaret blev nej och skolan låstes. Efter en stund hörde och såg de att läraren åkte till stan och de hoppade ut genom fönstret och gick på auktionen.

Dagmar kan inte minnas, att det blev några efter-räkningar.

Annars kunde pekpinnen ibland användas för be-straffning. Text med slag över handen och fingrarna.

Föreläsningkvällarna gick man gärna på. Särskilt minns Dagmar dem, som komminister Sune Wiman höll.

Ingrid påminner sig om att fröken Personne arbetade mycket med de barnen, som hade svårigheter med att lära sig läsa och räkna. Ibland tyckte de andra barnen, att de blev åsidosatta

De flesta barnen hade några kilometer att gå till skolan.

Att äga en cykel var inte så vanligt, men Ingrid hade fått en av sin farfar. Den var hon naturligtvis stolt över, men någon särställning ville hon inte ha i skolan och ställde därför sin cykel i skogen vid Degersten och kom som de andra gående med ryggsäcken på ryggen till skolan.

Nedtecknat vid ett samtal vid Odensberg juli 2000.

/ Eivor Nilsson

Jag började i Barva skola 1932 för Amanda "Knotta" Pettersson. Hon hade klass 1-2.

Klassrummet låg till vänster, när man kom in i skolan. Bredvid fanns ett rum där man åt de smörgåsar, som man hade med sig hemifrån.

Ett minne från 1-2:an var att fröken sprang efter mig upp till klockstapeln, hon tyckte, att jag skulle sitta i dubbelbänken med en flicka, men jag var blyg. Jag sprang hem till Ringmuren. Fick lilla a i uppförande.

Storklasserna var 3, 4, 5 och 6. De gick i en stor sal till höger.

Lärare var Erik Smith, en duktig lärare, men kanske inte så rättvis. Smith bodde i lärarbostaden till vänster om skolan. På övervåningen, bodde en barnmorska, som hjälpte mödrarna i Barva. Fröken "Knotta" bodde i det röda huset bakom skolan.

Klockåsen var ålderdomshem. Det vita huset till höger (Elsas hus), där bodde en äldre dam. T.o.m. sommarstugan var bebodd av en dam.

Smith var kontor i Barva kyrka, när det var begravingar fick klassen sköta sig själv, man jobbade på för man visste aldrig när dörren öppnades. Skötte man sig inte, fick man örfil eller läraren slog på fingrarna.

Skolresa fick vi åka till Säby Högberg, Vinsberg och en gång fick vi cykla till Eklångssjön.

En stor händelse på skolan var när det kom en last-bil med levande djur. Det var bl.a. ormar, apor och en brunbjörn. Det var en upplevelse.

För att komma till skolan, fick man gå. Barnen från Stora vägen till bygdegården gick i Barva skola. Barnen, som gick i klasserna 1-2, gick i Barva skola, Prostökna skola och Ekstugans skola. Storskolan fanns i Barva skola och Prostökna skola.
/Ett litet skolminne från Folke Wasberg.

Minnen från min skolgång i Prostökna skola 1933 - 37

Jag kom till Barva l 4 mars 1933 från Ekensholms skola i Dunker. Det var ju en stor omställning för en nioårig blyg pojke att komma till en skola med bara stora kraftiga elever.

Det var för det första över 40 elever och med en stor kraftig och bullrande magister och inte den lilla rara fröken jag var van vid från Dunker.

Nu blev inte min skoltid alls så besvärlig som jag befarade de första månaderna våren 1933.

Jag hade lätt för mej med de vanliga läroämnena räkning, geografi, historia och modersmålet. Nu var nog svenska aldrig min starka sida och då fram-förallt att lära sej psalmverser utantill, det var min fasa. Det var nog många av mina kompisar från skoltiden som uppfattade skolgången som bortkastad tid för det var omöjligt för en ensam lärare att undervisa 40 elever och att då ge någon enskild unge extra hjälp.

Som alla vet var det dåliga tider i världen i början av trettioalet och det gjorde sitt till att många såg pessimistisk på tillvaron och många barn fick nog inte den hjälp från föräldrarna som de kanske behövde.

Min skolväg var 3 kilometer och jag upplevde den nog inte som lång och besvärlig. Vi var många som hade samma väg och det blev en hel del av lek på hemvägen från skolan.

När man kom hem väntade en hel del som man skulle hjälpa till med, bära in ved och vatten, ge korna hö och gröpe och hjälpa till med mjölk-ningen.

Jag gick ut sjätte klass i juni 1936 men fick inte sluta skolan på grund av jag inte hade fyllt 12 år vilket skollagen föreskrev. Nu blev det en upp-görelse mellan min pappa och magister Axelson, att jag fick arbeta hemma hösten trettiosex, men vårterminen trettiosju måste jag återgå till skolan.

Mitt arbete i skolan blev att rätta övriga elevers räkne- och skrivböcker och så fick jag läsa magister Axelsons barns läroböcker från Läroverket i Eskilstuna.

I juni 1937 fick jag mitt avgångsbetyg från Prost-ökna folkskola, en B2 skola.

Barva Orresta 2000 09 04 /Karl-Erik B1omberg

Skolköket

Efter avslutad 6-årig folkskola var det dags för en 6-veckors skolkökskurs för oss flickor. Detta var i början av 40-talet. Det året jag gick hette lärarinnan Eva Dahl och kursen hölls i Prostökna skola. Småskolans lärosal och omklädningsrum var de lokaler vi fick disponera.

I omklädningsrummet fanns redan en gammal vedspis. I salen inmonterades för det här tillfället en spis mitt emot, och hur det var gjort vet inte jag, men det var svårt att få fart på elden. Varje gång man tände rykte det in alldeles förfärligt. Den grupp vars tur det var att tända i spisarna fick lov att åka i förväg och tända så att den värsta röken lagt sig innan lektionerna.

Dagen började alltid med ett par teorilektioner och de flesta dagarna på dessa veckor fick vi sitta ute på trappan och ha våra lektioner innan vi kunde gå in och börja det praktiska arbetet. Tur var att denna sommar var torr och varm mest hela tiden.

Vi var indelade i grupper om tre i varje utom en där vi var två stycken, det var Solveig och jag. Eftersom vi var bara två måste vi finna på en del arbetsbesparande metoder, som t.ex. att plocka stickor på golvet i magister Axelssons vedbod, i stället för att stå och spänta som vi var beordrade att göra när det skulle tändas i spisarna.

Det här var ju under krigsåren och det var mycket som inte fanns eller varje fall var ont om. Vi fick ta med det mesta av ingredienserna hemifrån, på så sätt slapp lärarinnan allt krångel med ransoneringskort och kuponger.

Mjölken köptes hos familjen Eriksson vid Öknatorp. Sonia och jag forslade varje dag en flaska söt och en flaska skummjolk till skolan. Lagade olika sorters maträtter gjorde vi naturligtvis och bakade. Kakor och tårter förekom mycket sparsamt, mest var det vetebröd, limpor och skräddkakor, som vi bakade, Det gick att beställa något bakverk, då fick beställaren lämna ingredienserna till det beställda.

En grupp hade någon dag kokat kött, kanske var det dillkött. All buljong gick inte åt och resten förvarades i magisterns källare, som vi fick använda. Det var de enda kylmöjligheter som stod till buds. Så var det Solveigs och min tur att laga förrätt. Denna dag stod grönsakssoppa på menyn. När vi sedan satt och åt, sa plötsligt lärarinnan, "tänk, vad god smak det blir på en soppa när det är riktig buljong i den". Inte vet jag om hon anade något. Solveig och jag tittade hastigt på varann, buljongen som skulle varit i soppan stod nämligen kvar i källaren. Vid första bästa tillfälle skyndade vi att hämta den och slå ut den till magisterns höns.

Som en parentes kan jag återge en annan soppstory som berättats mig, den hände flera år senare när pojkar kunde välja att gå i skolkök. Det var något fel på en elspis och en elektriker var kallad att avhjälpa felet. Vid en annan spis stod en pojke och rörde i en kastrull med soppa.

Lärarinnan frågade om soppan kokat upp och fick till svar: "Nej, den är bara fesljummen än"!

Vi fick pröva på att konservera, jag minns att jag haft med mig ett par tuppsycklingar för ändamålet. Burkarna etiketterade jag prydligt med texten konserverad tupp. Detta blev anledning till muntra skratt från kamraterna.

Som brukligt var vid tidigare årgångars avslutning hölls en middag för prominenta gäster som t.ex. skolstyrelseledamöter men eftersom tiden var som den var slopades denna tillställning. Vi fick våra betyg av ordföranden och tog farväl av vår lärarinna och cyklade hem som vilken vanlig skoldag som helst.

/Gun Blomberg

Skolminnen

Anmodan att skriva om min skolgång i Prostökna skola gjorde mej tveksam.

Minnena försvinner och detaljerna blir svårfångade. Likväl försöker jag återge några intryck som dykt upp i min egen verksamhet som lärare.

Höstterminen 1933 blev jag inskriven i Maja Anderssons klass 1-2.

Hennes insatser, när det gäller räkning och läsning blev nog framgångsrika.

Välskrivningsundervisningen däremot gav dåligt resultat. Den svårigheten har fortsatt genom flera skolor och utbildningar.

Begreppet "varannan damernas", livligt debatterat i dagens samhälle, var klart tillämpad i hennes skolordning. I varje dubbelbänk placerades en pojke och en flicka. Min bänkkamrat Astrid kommer jag ihåg. Inte minst för att hennes bror förlorade en arm genom att lyfta en nedfallen elledning, som spärrade hemvägen från skolan.

Namnet Astrid nekade jag att ge min egen dotter.

Fröken i mitt minne en godmodig och välmenande kvinna, som senare i livet hamnade som lantbrukarhustru på Nastorp.

Årskurs 3 var ju början till "Storskolan" där jag hamnade utan alltför stora bekymmer om kvarsittning. En företeelse som användes som stimulans i studierna.

"Skolrådet" var en annan företeelse, som verkade i det fördolda och utan att göra sig märkbar.

På den tiden fanns skolagan. Ett björkris som påminnelse fanns uppstucket i skolrummet. Örfilar förekom som korrekationsmedel.

Själv drabbades jag av en sådan, när jag försummat mitt hedersuppdrag, att fylla på förrådet av ved till skolkaminen, som var placerad i främre delen av skolsalen. Bestrafningen kändes inte rättvis

Skolformen som sådan var i magister Axelssons fall tillämpad mycket skickligt.

Skolfilmer visades emellanåt. Jag tycker mig komma ihåg en film om Karl XII. Planscher användes flitigt. En bild av en ringlocka gillade jag. Ett intresse som ledde mig till fysiklärare.

Bland skolminnen från Prostökna skola är den årliga skolresan. Bland resmålen minns jag Oxelösund med glasbruk och järnverk.

I hamnen hade min far, som var med på resan, en släkting, som var kranförare. Vi besökte honom uppe i hans förarhytt.

Andra resmål var Björkö i Mälaren med staden Birka. Ett år gick resan till Sala silvergruva.

Jag förmodar, att det hela gynnades av närheten till Gubbklintens Bussföretag.

Högläsning tillämpades ofta. Själv accepterade jag formen, då jag bedömde min förmåga att läsa texter ganska lätt. Men säkerheten förledde mig till en fadäs, som kändes genant. När jag skulle läsa rubriken till en finländsk skald hamnade tonvikten på fel stavelse. Jag försökte tveklöst med Zaka 'rias Topeli' us. Ingen skrattade åt den roligheten.

Efter klass 6 gick man under skolelevernas 1-6 förlängda jullov, en 6-veckors jordbruksbetonad fortsättningsskola. En karta över en åkerlapp blev ett bestående minne från denna kurs.

Bland magister Axelssons pedagogiska insatser beundrar jag hans engagemang i Föreläsningss-föreningen. Jag kommer ihåg Sten Bergmans berättelser om Kamchatka och paradisfåglaerna.

En bildningsinsats av stora mått är JUF-rörelsen. De anordnade tävlingar av olika sort, där bedömningen gynnades om man hade lärt sig de fakta som gällde. Tävling i växtodling, plöjning, jordartsbedömning är sådana exempel.

Teater spelades med viss framgång. Musik introducerades med en blockflöjtkurs.

Bland skolminnena finns så många kamrater, som jag har haft god kontakt med, när jag återvänt till Barva.

Magister Axelsson observerade mitt inträde på lärarbanan. Efter avslutad folkskollärarexamen skrev han ett vänligt gratulationsbrev med förslag om titelbortläggning. Jag ångrar mycket, att jag inte hann utnyttja hans erbjudande.

På ålderns höst Hjärpeberg, Barva, 2000 /Lars Blomberg

Minnen från Barva Kyrkskola

Jag har blivit ombedd att skriva ner mina minnen från Barva Kyrkskola, och då måste det ju handla om mitt jobb och vad som kretsat däromkring.

I januari 1953 började jag som städerska. (Det kallades så då. Lokalvårdare var nog inte uppfunnet då.) Min företrädare hade varit här 6 år och jag minns att jag tänkte att det borde jag väl klara ockkå. Det blev 29 år.

Skolan var helt nyrustad, rent och fint överallt. Linoleummattor på golvet och värmen kom från en oljepanna, som Zettergren från Ärla lärde mej att se till och reglera värmen på.

Efter bara en vecka, kom en dag en häst och släde upp på gården och in kom K. G. Västberg, som var tillsynsman för skolan. Han talade om, att Kantorn ville ha ved kapad, och att det var mitt jobb. Vad gör man då ? Jo, ved fanns och även vedkap och en äldre man, som brukade hjälpa till. Men jag fick betala för sågningen och även hjälpa till att frakta veden till kantorn. (Kan nämna att min månadslön var 180 kr.) Kantorn hade elspis, men även vedspisen var kvar och han ville elda trevnadsbrasor, men jag kapade inte någon mer gång åt honom. Däremot lärde jag mej att sköta vedkapen, skulle ju själv elda med ved och så småningom även bastun i skolan.

I omkring 10 år 1956-1966 fanns möjlighet för barnen, att bada bastu en gång i veckan. Även en busslast med barn från Snopptorps Skola kom hit under ett par år. Jag eldade och hjälpte barnen med duscharna. Det var ju främst de mindre som jag inte vågade lämna, varmvattnet var hett på den tiden. Barnen satt i baljor på rad och hjälpte varann att tvätta ryggen. Då var det nog uppskattat med dessa skolbad. Jag minns, att någons mamma kom extra med tvål och handduk, som hon glömt skicka med.

Till den dagliga städningen kom också storstädning sommar och vinterloven. På sommaren var det gardintvätt och strykning, skura bänkar och lacka. Även golven skulle lackas. Till allt detta skulle gräset klippas, gården hållas ogräsfri med Klorex och på vintern var det snöskottning. Många gånger var trapporna överfulla med snö, när jag öppnade på morgonen, riktigt "roligt" var det, om blötsnö hade rasat från taket.

Apropå gräsklippning så fanns bara "handjagare" som ju var ganska jobbig, så jag bad att få en motorklippare, men då skulle jag få slippa gräsmattorna, och dåvarande Kyrkvaktmästaren fick överta klippning och även häckskötsel. Men efter två år blev jag ombedd att sköta gräsmattorna igen och då skulle jag få motorklippare.

1966 ändrade skolstyrelsen tjänsten till vaktmästartjänst, p.g.a. att jag hade ansvar för hela skolan, både in- och utvändigt. Blev väl lite påslag på lönen, men jag var ju fortfarande en städerska med vaktmästarlön.

1960 var stora lekplanen färdig, men skötseln av den ingick inte i mitt jobb.

1961 fick vi matbepisning och Svea Vallin som matmor. Nu hade jag en arbetskompis och vi ställde upp för varann om vi var sjuka till ex.

Nuvarande bibliotek var då träslöjd med många hyvelbänkar, men fick också fungera som matsal. De stora grabbarna fick flytta hyvelbänkarna utmed väggarna och ställa in långbord och stolar. Så fungerade bepisningen en tid, sen blev träslöjden flyttad till Kjula och här fanns nu en matsal till 1982 då nuvarande gjordes i ordning.

1971 ingick Kafjärden i Eskilstuna kommun, då blev det andra rutiner med Skolkamrer och städförvaltning. Jag fick nu hjälp av städpatrull med storstädning och bänkar och stolar renoverades av kommunens verkstad. Även till gräsklippningen kom semestervikarie. Så äntligen hade jag också sommarledigt några år.

Många barn och lärare har passerat under de 29 åren. Jag minns inte alla, men ibland, möter jag någon, som minns mej. Jag trivdes med mitt arbete och barnen, vilket väl bevisas att jag fortfarande, efter 47 år, bor kvar bland barnen. Nu har jag ju dagis som granne också. En trevlig kontakt. / Elsa.

Information från Barva skola

Den här höstterminen är det 36 stycken barn i klasserna 1-6 och 15 stycken barn i förskolan.

Vi har nu 8 stycken personal knutna till hela verksamheten plus våra trogna karlar Curt och Kalle. Curt hjälper till med allehanda trädgårds- och vaktmästarsysslor och Kalle kommer varje morgon och tar emot våra barn vid bussen.

8 anställda i verksamheten är att jämföra med de 4 som var anställda -96 då kooperativet bildades!! Den stora nyheten för terminen är nog ändå att vi föräldrar har blivit befriade från vårt städuppdrag och att kommunen återigen axlat det ansvaret. Så kooperativet kan med ökad kraft arbeta för barnens bästa. I år skall skolbarnen få ha loppis och lotterier vid julmarknaden den 25 - 26 nov. för att kunna få in pengar till den årliga resan.